

Skellefteå 29 januari 2021

Pilotprojekt med individuellt stöd till internationellt adopterade vid ursprungssökning

Delrapport januari 2021



Sammanfattning

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) har fått i uppdrag att under perioden 2020–2021 genomföra ett pilotprojekt gällande individuellt stöd till internationellt adopterade i samband med ursprungssökning. Stödet har förmedlats till personer över 18 år.

Under 2020 har tre utredare vid MFoF arbetat med planering och genomförande av uppdraget.

Information om pilotprojektet och möjlighet till anmälan publicerades på myndighetens webbplats i februari 2020. Under det inledande året inkom 85 anmälningar om deltagande. 79 av dessa resulterade i individuellt stöd i någon form. Deltagarna har ursprung i Afrika, Asien, Europa och Sydamerika. De vanligast förekommande ursprungsländerna är Sydkorea, Indien och Chile.

Stödet har i huvudsak bestått i hjälp till självhjälp, främst vägledning under sökprocessen. Stödet har också omfattat praktiska inslag, t.ex. stöd vid kontakt med andra länders centralmyndigheter och organisationer, samt ekonomiskt stöd för översättning av adoptionshandlingar. Det har även funnits möjlighet att få hjälp med telefontolk vid första kontakten i samband med en återförening.

Under projektet har MFoF även samlat in kunskap, kartlagt adopterades behov och förväntningar i samband med ursprungssökning, infört lämpliga rutiner och processer vid myndigheten samt utformat en vägledning för kommunernas framtida arbete med att ge stöd för ursprungssökning.

MFoF:s bedömning är att stödet svarar mot ett reellt behov, är uppskattat och bör fortsätta ges. MFoF anser samtidigt att det finns flera aspekter av stöd för ursprungssökning som redan nu behöver ytterligare analyseras, förtydligas och utvecklas. En sådan är var den speciella kompetens och kapacitet som behövs för att lämna effektivt stöd lämpligen bör byggas och förvaltas; hos kommunerna eller hos MFoF.

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
INNEHÅLL	3
INLEDNING	4
PLANERING OCH UPPLÄGG	5
ANVÄNDNING AV TILLDELADE MEDEL.....	5
STÖDETS INRIKTNING	5
AKTIVITETER	6
DELMÅL 1: VÄGLEDNING TILL KOMMUNER OCH MFoF.....	6
DELMÅL 2: BYGGA UPP RUTINER OCH PROCESSER	6
DELMÅL 3: UNDERSÖKA BEHOV	6
DELMÅL 4: BYGGA UPP ERFARENHETER, KUNSKAPER OCH KONTAKTVÄGAR	6
DELMÅL 5: STÖD TILL ADOPTERADE	7
STATISTIK	9
PRELIMINÄRA IAKTTAGELSER OCH REKOMMENDATIONER	11
BEHOVET AV STÖD OCH STÖDETS UTFORMNING	11
BEHOV AV STÖD FRÅN UTLÄNDSKA OCH INTERNATIONELLA MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER	11
ÖGENTLIGHETER.....	11
ANSVARSFÖRDELNING OCH KOMPETENSBYGGANDE.....	12
BILAGA 1	13
UTVÄRDERING AV STÖD I SAMBAND MED URSPRUNGSSÖKNING	13

Inledning

Rätten till ursprung och identitet framgår av såväl nationella som internationella bestämmelser (bland annat föräldrabalken, barnkonventionen, Haagkonventionen och 2008 års Europarådskonvention). Det finns också bestämmelser som ger adopterade rätt till stöd. I Sverige är ansvaret att ge sådant stöd fördelat mellan kommuner, adoptionsorganisationer och MFoF.

Möjligheten att adoptera barn från andra länder har funnits i Sverige sedan början av 1900-talet. Under 1970- och 80-talet var internationella adoptioner som vanligast, varefter de successivt minskat i antal. Frånsett adopterade från de nordiska länderna finns idag omkring 60 000 internationellt adopterade i Sverige. Dessa har sitt ursprung i ett 50-tal olika länder. MFoF har sedan länge bedömt att det finns ett särskilt behov och efterfrågan gällande stöd vid ursprungssökning och ansett att det adoptionsspecifika stöd som kommunerna erbjuder inte möter detta behov.

I en skrivelse till Socialdepartementet under 2019 lämnade MFoF förslag på olika åtgärder för att förbättra stödet såväl före som under och efter adoption. Ett viktigt förslag var att MFoF skulle få i uppdrag att lämna stöd vid ursprungssökning. MFoF underströk också att ursprungssökning är en komplicerad verksamhet som förutsätter både särskild kompetens och utvecklat samarbete med andra länders myndigheter och organisationer.

Inför 2020 tilldelades MFoF ökat anslag för att stärka stödet i samband med internationell adoption. Myndigheten fick också ett antal särskilda uppdrag avseende direkt stöd till adopterade. Ett sådant var att genomföra ett pilotprojekt med individuellt stöd till internationellt adopterade som söker sitt ursprung.

Denna delrapport innehåller en redogörelse för genomförda aktiviteter under 2020 samt presenterar några av preliminära intryck och rekommendationer.

Planering och upplägg

Arbetet började med att bestämma uppdragets innehåll och riktning samt hur tilldelade medel skulle nyttjas. Ett antal delmål identifierades för att uppnå det övergripande syftet om att möta adopterades behov av stöd i processen att söka sitt ursprung.

1. Arbeta fram en vägledning till kommuner och MFoF i arbetet att stödja internationellt adopterade som söker sitt ursprung.
2. Bygga upp rutiner och processer som gör det möjligt för myndigheten att arbeta med individuellt stöd till adopterade som söker sitt ursprung.
3. Undersöka vilka behov av stöd som internationellt adopterade efterfrågar i samband med ursprungssökning.
4. Bygga upp erfarenheter, kunskaper och kontaktvägar som är värdefulla i arbetet med ursprungssökning.
5. Bidra med stöd till adopterade som söker sitt ursprung.

Användning av tilldelade medel

MFoF fick 2 000 000 kronor att använda för genomförande av pilotprojektet under 2020. Tilldelade medel har i huvudsak använts till löner för de utredare som arbetat i projektet. Medel har även använts för att översätta enskilda individers adoptionshandlingar. Vissa tjänster, t.ex. översättningstjänster, har upphandlats i konkurrens.

MFoF har även ansett att telefontolk i samband med första kontakten vid en återförening är något som kunnat finansieras av projektmedlen. Denna första kontakt har stor betydelse och kostnaden är relativt liten.

Ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet senast den 31/3 2021.

Stödets inriktning

Stöd har i första hand avsett hjälp till självhjälp, t.ex. vägledning till den adopterade under sökprocessen. Stödet har även innefattat praktiska element, t.ex. stöd vid kontakt med andra länders centralmyndigheter och organisationer, liksom ekonomiskt stöd för översättning av adoptionshandlingar. Den adopterade har även haft möjlighet att få hjälp med telefontolk vid första kontakten i samband med en återförening med den biologiska familjen.

I anmälningsformuläret om deltagande i pilotprojektet, tillgängligt via myndighetens [webbplats](#), har den adopterade haft möjlighet att välja ett eller flera av nedanstående alternativ om önskat stöd.

- Få en bild av vad ursprungssökning kan innebära för mig.
- Stöd för att få tillgång till och tolka handlingar och dokumentation som berör min adoption.
- Skapa en tydligare bild av min livshistoria och mitt ursprung.
- Information och stöd inför och/eller under eventuell återresa till det land jag blev adopterad ifrån.
- Hitta biologiska föräldrar och/eller andra släktingar.
- Jag misstänker eller har uppgifter om att min adoption varit föremål för oegentligheter. Jag behöver hjälp med att hantera detta.
- Något annat eller övrigt.

Aktiviteter

Nedan beskrivs de aktiviteter som genomförts under respektive delmål.

Delmål 1: Vägledning till kommuner och MFoF

Arbetet med att ta fram vägledningen pågick under 2020. Materialet skickades ut för remiss under sommaren till adopterades föreningar, de auktoriserade adoptionsorganisationerna, Familjerättssektionernas Riksförening, Göteborgs Stad, Sveriges Kommuner och Regioner, Socialstyrelsen och Utrikesdepartementet. Vägledningen färdigställdes i slutet av 2020 och kommer att finnas tillgänglig på myndighetens webbplats under första kvartalet 2021. Avsikten är att vägledningen ska kunna fortsätta utvecklas och förbättras under pilotprojektets återstående projekttid. Under 2021 planeras olika spridningsaktiviteter.

Vägledningen är indelad i olika delar, bl.a. information om den adopterades rätt till ursprung och identitet, hur den adopterade kan förbereda sig inför sökprocessen, var adoptionsdokument kan hittas, specifika kontaktvägar för olika länder samt information inför en återresa. Sökprocessen beskrivs i sex steg (Förberedelser, Samla information, Analysera, Söka familjen, Kontakta familjen och Efter sökandet) och under varje steg anges vad dessa kan innefatta, vilka behov den adopterade kan ha samt hur kommunen kan bidra med stöd.

Delmål 2: Bygga upp rutiner och processer

Då myndigheten inte tidigare arbetat med individuellt stöd till enskilda har olika rutiner och processer behövts tas fram. Det har bland annat innefattat rutiner för dokumentation, stödmallar, process för handläggning av enskilda ärenden och upphandling av leverantör för översättning av adoptionshandlingar.

Delmål 3: Undersöka behov

MFoF har genomfört flera aktiviteter för att få en bra uppfattning vad internationella adopterade efterfrågar i samband med ursprungssökning.

Det inledande möte med adopterade som planerats kunde dock inte genomföras pga. Covid-19. De adopterade fick istället möjlighet att lämna synpunkter och tankar om behov och uppdrag via en enkät. En sammanställning finns att ta del av på myndighetens webbplats.

Myndigheten har under uppdraget fortlöpande dokumenterat olika önskemål, förslag och synpunkter, bland annat om ekonomiskt stöd i samband med återresa, DNA-test och förbättrat stöd i ursprungsländer.

Den adopterade har också haft möjlighet att utvärdera det individuella stödet via en enkät (bilaga 1) i samband med att ärendet avslutas. En sammanställning av enkätsvar och andra synpunkter kommer att presenteras i slutrapporten.

Delmål 4: Bygga upp erfarenheter, kunskaper och kontaktvägar

Myndigheten har under pilotprojektets första år byggt upp värdefulla kunskaper, kontaktvägar och nätverk. Nedan anges några av de kontakter som myndigheten tagit och varför:

- Andra länders centralmyndigheter: Bolivia, Brasilien, Colombia, Grekland, Indien, Israel, Italien, Kina, Mexiko, Polen, Sydkorea. Kontakt för att informera om MFoF:s uppdrag och för att inhämta information om möjligt stöd i det aktuella landet.
- Utländska ambassader i Sverige och myndigheter/organisationer i andra länder: Chile, Indien, Iran och Sydkorea. Kontakt i syfte att inhämta olika slags information och undersöka möjligheter till stöd vid ursprungssökning, t.ex. att vara behjälpliga att förmedla information och bidra med kontakter.

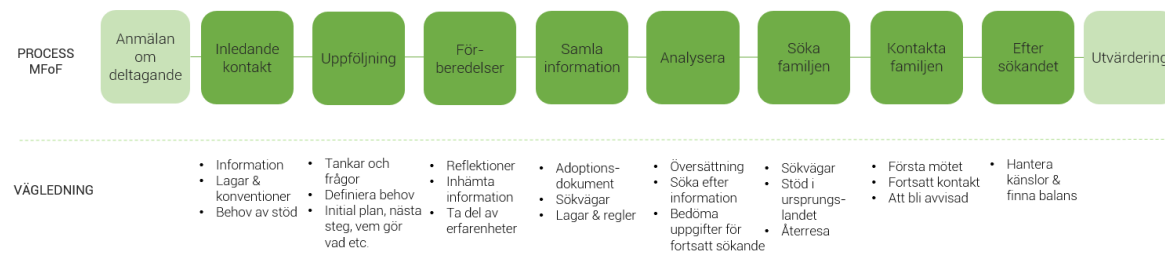
- International Social Service (ISS): Kontakt för att informera om myndighetens uppdrag och inhämta information om möjligheten till stöd från ISS.
- The Permanent Bureau vid HCCH: Kontakt för att informera om myndighetens uppdrag avseende individuellt stöd vid ursprungssökning inklusive MFoF:s arbete med en vägledning till kommuner.
- Utrikesdepartementet: Kontakt för att undersöka möjligheten till stöd i samband med ursprungssökning, t.ex. stödja den adopterade genom att förmedla information eller bistå som mellanhand vid kontakter.
- Polismyndigheten: Kontakt för att inhämta information om hur den adopterade ska gå tillväga för att anmäla misstankar om brott i samband med adoption.
- Skatteverket: Kontakt för att undersöka möjligheten att samverka vid frågor som rör eftersökning av adopterade i Sverige.
- Riksarkivet: Kontakt för att inhämta information om vilka handlingar som Riksarkivet bevarar och hur en begäran om att ta del av adoptionshandlingar hanteras.
- Auktoriserade adoptionsorganisationer: Kontakt för att informera om myndighetens uppdrag och inhämta deras erfarenheter och arbete avseende ursprungssökning.

Delmål 5: Stöd till adopterade

Information om pilotprojektet och möjligheten till stöd vid ursprungssökning publicerades på myndighetens webbplats och i sociala medier i början av 2020. Adoptionsorganisationerna och adopterades föreningar fick under samma period information som de ombads att sprida till adopterade.

Det individuella stödet vid ursprungssökning utgår från den vägledning som MFoF tagit fram. Tillämpningen anpassas efter den enskildes behov, men följer en gemensam struktur (figur 1).

Figur 1. Processen för stöd vid ursprungssökning.



Processen inleds genom att den adopterade inkommer med en anmälan om att delta i pilotprojektet. Därefter bokas ett samtal där den adopterade får information om pilotprojektets bakgrund, syfte och mål, processen framåt och vad deras medverkan i pilotprojektet innebär. Vidare ges information om lagar och konventioner som avser adopterades rätt till sitt ursprung och stöd vid ursprungssökning. Den adopterade får möjlighet att berätta vilket stöd som efterfrågas och får reflektera kring frågeställningar som ett led i förberedelserna för den kommande processen. De frågor som den adopterade uppmuntras att reflektera över är t.ex. Hur ser tidsperspektivet ut med sökningen? Vilka förväntningar har jag? Vilka farhågor har jag?

Information ges även till den adopterade om möjlighet att ta del av ett adoptionsspecifikt samtalsstöd som MFoF upphandlat och som finns tillgängligt under perioden 2020–2021.

Skellefteå 29 januari 2021

Efter det inledande samtalet får den adopterade en skriftlig sammanfattning av den information som MFoF delat med sig av under samtalet, uppgifter om vad som kan göras härnäst samt ett dokument med relevanta lagar och konventioner rörande rätten till ursprung och identitet. Vid en uppföljande kontakt finns möjlighet för den adopterade att diskutera olika tankar som kan ha uppkommit. Den fortsatta processen kan därefter handla om stöd i samband med att samla information om adoptionen, analysera handlingar och söka och kontakta familjen. I ett senare skede kan det handla om att få stöd efter sökandet.

Stödet till den adopterade kan vara vägledande, praktiskt eller ekonomiskt.

- Ett vägledande stöd kan handla om att hjälpa den adopterade att skapa en struktur i sökandet, finnas till hands för att ge utrymme att reflektera, hjälpa till att läsa innehåll i adoptionshandlingar och identifiera uppgifter som kan vara värdefulla för ett fortsatt sökande. Det kan också handla om att informera om olika sök- och kontaktvägar i ursprungslandet och att upplysa den adopterade om möjligheter och risker förknippade med dessa. För att MFoF ska kunna informera om vilket stöd som finns att tillgå i ursprungslandet tas olika typer av kontakter under pilotprojektet, t.ex. med andra länders centralmyndigheter och ambassader.
- Det praktiska stödet kan exempelvis handla om att hjälpa den adopterade att formulera en text att skicka till myndighet eller organisation i ursprungslandet, att avgöra vilka uppgifter eller dokument som kan vara lämpliga att bifoga, eller att stödja i samband med kontakt med andra länders myndigheter.
- Ekonomiskt stöd innebär att den adopterade kan få hjälp med översättning av adoptionshandlingar och möjlighet till telefontolk vid första kontakten i samband med en återförening.

Processens avslutande steg innefattar en utvärdering som skickas till adopterade i samband med avslut av ärendet.

Statistik

Nedan presenteras statistik per december 2020 avseende antal deltagare, representerade länder, behov av stöd samt insatser från MFoF. Statistiken presenteras i möjligaste mån könsuppdelad.

Under 2020 inkom totalt 85 anmälningar om deltagande. Antal ärenden som under 2020 resulterade i individuellt stöd uppgick till 79 stycken (tabell 1).

Tabell 1. Antal ärenden under 2020, totalt och per kön. Anges i antal och andel (%).

	Totalt	Kvinnor	Män
Inkomna anmälningar	85	65 (76 %)	20 (24 %)
Antal ärenden - individuellt stöd*	79	61 (77 %)	18 (23 %)

* Ett antal ärenden avslutades utan insats från MFoF (t.ex. för att den enskilde meddelade att hen inte önskade påbörja processen eller nyligen hade funnit sin biologiska familj). Den fortsatta redovisningen i rapporten baseras på de ärenden där MFoF bidragit med individuellt stöd (79 stycken).

Deltagarnas ursprungsländer: Brasilien, Bolivia, Chile, Colombia, Etiopien, Grekland, Indien, Iran, Israel, Kina, Litauen, Malaysia, Mexiko, Peru, Polen, Rumänien, Sri Lanka, Sydkorea, Vietnam och Tjeckien. De vanligast förekommande ursprungsländerna var Sydkorea, Indien och Chile.

Vad gäller anledningen till att stöd söktes var följande vanligast för kvinnor och män: *Hitta biologiska föräldrar och/eller andra släktingar, Skapa en tydligare bild av min livshistoria och mitt ursprung, Stöd för att få tillgång till och tolka handlingar och dokumentation som berör min adoption.* 27 personer uppgav att de misstänker eller har uppgifter om att deras adoption varit föremål för oegentligheter (tabell 2), där aktuella länder avser Brasilien, Chile, Etiopien, Indien, Israel, Sri-Lanka, Sydkorea och Vietnam.

Tabell 2. Angivet behov av stöd. Anges i antal och andel (%).

	Totalt n=79	Kvinnor n=61	Män n=18
Få en bild av vad ursprungssökning kan innebära för mig.	36 (46 %)	28 (46 %)	8 (44 %)
Stöd för att få tillgång till och tolka handlingar och dokumentation som berör min adoption.	52 (66 %)	40 (66 %)	12 (67 %)
Skapa en tydligare bild av min livshistoria och mitt ursprung.	53 (67 %)	39 (64 %)	14 (78 %)
Information och stöd inför och/eller under eventuell återresa till det land jag blev adopterad från.	35 (44 %)	27 (44 %)	8 (44 %)
Hitta biologiska föräldrar och/eller andra släktingar.	69 (87 %)	51 (84 %)	18 (100 %)
Jag misstänker eller har uppgifter om att min adoption varit föremål för oegentligheter. Jag behöver hjälp med att hantera detta.	27 (34 %)	18 (30 %)	9 (50 %)
Något annat eller övrigt.	18 (23 %)	10 (16 %)	8 (44 %)

Under 2020 har MFoF bidragit med vägledande stöd i samtliga ärenden, praktiskt stöd i 25 ärenden och ekonomiskt stöd i 19 ärenden (tabell 3).

Skellefteå 29 januari 2021

Tabell 3. Individuellt stöd. Anges i antal och andel (%).

	Totalt n=79	Kvinnor n=61	Män n=18
Vägledande stöd*	79 (100 %)	61 (100 %)	18 (100 %)
Praktiskt stöd**	25 (32 %)	17 (28 %)	8 (44 %)
Ekonomiskt stöd***	19 (24 %)	11 (18 %)	8 (44 %)

*Avser t.ex. stöd att skapa en struktur i sökandet, finnas till hands för att ge utrymme att reflektera, hjälpa till att läsa innehåll i adoptionshandlingar eller informera om olika sök- och kontaktvägar.

**Avser t.ex. stöd att formulera en text att skicka till myndighet eller organisation i ursprungslandet, att avgöra vilka uppgifter eller dokument som kan vara lämpliga att bifoga, eller att stödja i samband med kontakt med andra länders myndigheter.

***Avser översättning av adoptionshandlingar och telefontolk vid återförening (det sistnämnda har ej tillämpats fram till tidpunkten för delrapporten).

Slutrapporten kommer innehålla en mer ingående analys av data ur ett jämställdhetsperspektiv.

Preliminära iakttagelser och rekommendationer

Behovet av stöd och stödets utformning

Genom vägledning samt praktiska och ekonomiska insatser (översättning av adoptionshandlingar och telefontolk vid första kontakten) har MFoF kunnat möta reella och individuella behov av stöd. MFoF:s uppfattning är att stödet varit efterfrågat och överlag uppskattat. Deltagare har uttryckt vikten av att staten bör ansvara för detta.

Vad gäller ekonomiskt stöd har deltagare framfört ytterligare önskemål, exempelvis för kostnader vid återresa (resekostnader, boende, uppehälle, tolk, guide på plats etc.) eller DNA-test. För den adopterade kan såväl återresa som DNA-test vara betydelsefulla sökvägar vid ursprungssökning, och ibland nödvändiga för att söka efter biologiska familjemedlemmar. DNA-test kan dessutom vara ett sätt att verifiera släktskap. MFoF har dock bedömt att sådana önskemål inte kunnat bemötas inom ramen för pilotprojektets tilldelade medel samt att det skulle krävas lagstöd, riktlinjer och bedömningskriterier gällande handläggning av sådan karaktär.

MFoF anser att stöd vid ursprungssökning bör fortsätta ges, men också att det finns flera aspekter som behöver analyseras ytterligare, förtydligas och utvecklas.

Behov av stöd från utländska och internationella myndigheter och organisationer

Stöd från andra myndigheter och aktörer är i de flesta fall helt avgörande vid ursprungssökning. Bland annat för att utföra sökningar i utländska arkiv eller folkbokföringsregister, förmedla handlingar mellan den adopterade och olika myndigheter, bedöma risker vid en återresa och förmedla stöd till den biologiska familjen vid en återförening.

Många länder saknar dock myndigheter eller organisationer som kan bistå vid ursprungssökning, vilket på många sätt kan försvåra processen. MFoF anser därför att ett väl fungerande samarbete med såväl svenska som utländska myndigheter och organisationer är en förutsättning för effektiv ursprungssökning. Svenska utlandsmyndigheter (ambassader) och andra länders ambassader i Sverige spelar en särskilt viktig roll som förmedlare av kontakter och som dörröppnare.

Oegentligheter

Bland pilotprojektets 79 deltagare har 27 personer angett att de misstänker eller har uppgifter om oegentligheter i samband med adoptionen. En oegentlighet kan vara av olika slag, allt från en s.k. illegal adoption (en adoption som är ett resultat av missbruk som bortförande, försäljning, människohandel och andra olagliga aktiviteter)¹ till olika former av oetiskt eller olämpligt agerande av olika deltagare i processen. I vissa fall kan misstanken grunda sig på bristfällig eller motstridiga dokumentation, eller uppgifter i media om oegentligheter i ursprungslandet. Stöd för ursprungssökning kan i dessa fall hjälpa till att klarlägga viktiga omständigheter, t.ex. genom att den adopterade får ta del av ytterligare dokument och uppgifter om sitt ursprung eller om var den biologiska familjen finns. Det stöd som förmedlats genom pilotprojektet har hjälpt adopterade att förvissas om att inga oegentligheter begåtts, men de flesta som i anmälan uppgett att de misstänker oegentligheter anser att misstankarna kvarstår. Det finns ett antal adoptionshandlingar som nu är föremål för brottsutredning i ursprungslandet.

¹ Hague Conference on Private International Law. The implementation and Operation of the 1993 Hague Intercountry Adoption Convention: Guide to good practice. Guide No 1. 2008. Tillgänglig: <https://assets.hcch.net/docs/bb168262-1696-4e7f-acf3-fbbd85504af6.pdf>

Skellefteå 29 januari 2021

MFoF vill i detta sammanhang upprepa att det i Sverige bör utredas vilka åtgärder staten bör vidta när uppgifter framkommer om oegentligheter kring internationella adoptioner.

Ansvarsfördelning och kompetensbyggande

Både svensk och internationell rätt innehåller bestämmelser om adopterades rätt till stöd, ursprung och identitet. Flera av bestämmelserna refererar till varandra och är på andra sätt ömsesidigt beroende och förstärkande (föräldrabalken, barnkonventionen, Haagkonventionen och 2008 års Europarådskonvention (European Convention on the Adoption of Children etc.)). Ansvar för att säkerställa dessa rättigheter i Sverige är fördelat mellan kommuner, adoptionsorganisationer och MFoF.

- Socialtjänsten ansvarar för stöd till adoptivföräldrar och det adopterade barnet. Det finns däremot inte något lagstöd som reglerar stöd till vuxna adopterade.
- Auktoriserade adoptionsorganisationerna har inte något officiellt uppdrag att ge stöd till adopterade vid ursprungssökning.
- MFoF har genom pilotprojektet i uppdrag att ge individuellt stöd till internationellt adopterade vid ursprungssökning.

Det är alltså inte reglerat i lag var ansvaret för att tillhandahålla stöd till vuxna adopterade vid ursprungssökning ligger. Pilotprojektet har gjort det möjligt att täcka upp behov hos denna grupp och har valt att begränsa stödet till personer över 18 år. Dels utifrån att ansvaret att stödja barn ligger hos kommunerna. Dels för att myndigheten bedömt att det inte varit för barnets bästa att inkluderas i ett pilotprojekt där stödet är under uppbyggnad samt av andra skäl såsom myndighetens begränsade möjligheter vad gäller mötesformer.

I samband med remissförfarandet av vägledningsdokumentet har även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Familjerättsassocionernas Riksförening (FSR) påpekat otydligheter i kommunernas uppdrag och problem att bistå med adekvat stöd i sökprocessen. Att bygga likvärdig förmåga bland landets kommuner att hantera sådana "sällanärenden" anses vara en mycket stor uppgift och kräva avsevärda investeringar i utbildning, metodutveckling och tid. Den vägledning MFoF nu tar fram är ett steg på vägen, men uppgiften kräver naturligtvis mycket mer.

Det finns också en annan tidsaspekt. Efter ett visst stoppdatum under våren 2021 kommer inga nya anmälningar om deltagande i pilotprojektet att kunna accepteras. Detta är nödvändigt för att garantera att påbörjade ärenden hinner avslutas under projekttiden (projektet slutredovisas senast 31 januari 2022). Ett glapp riskerar därmed uppstå då möjligheten till stöd för den adopterade är mycket begränsad.

Regeringen bör därför redan nu överväga om MFoF:s särskilda uppdrag att ge direkt stöd vid ursprungssökning ska förlängas under tiden landets kommuner bygger nödvändig kapacitet, eller om uppgiften redan nu ska varaktigt placeras hos myndigheten och kapacitet byggas där. Myndigheten anser att den redan har förvärvat avsevärd kunskap och erfarenhet inom området och därför skulle kunna organisera en sådan verksamhet på ett effektivt, rättssäkert och resursekonomiskt sätt.

Bilaga 1

Utvärdering av stöd i samband med ursprungssökning

Här finns möjlighet för dig att genomföra en kort utvärdering av det stöd du fått av MFoF i samband med ursprungssökning. Svaren som du anger blir värdefulla för att pilotprojektet ska kunna utvärderas och kan även bidra till att ett sådant här stöd utvecklas och förbättras framöver. Vi är därför tacksamma om du vill besvara frågorna i nedanstående enkät.

När du skickar in denna enkät är du helt anonym, vilket även innebär att vi inte sparar några personuppgifter om dig. Frågor markerade med röd asterisk är obligatoriska att svara på.

Vilket är ditt kön? *

Frågan ställs för att kunna göra en jämställdhetsanalys utifrån enkäten.

- Kvinna
- Man
- Annat

Vilket av nedanstående åldersintervall tillhör du? *

- 18-29 år
- 30-44 år
- 45 år eller äldre

Hur nöjd är du överlag med det stöd du fått av MFoF? *

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Något missnöjd
- Mycket missnöjd

Hur nöjd är du överlag med det bemötande du fått vid kontakten med MFoF? *

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Något missnöjd
- Mycket missnöjd

Hur nöjd är du överlag med det stöd du fått? *

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Något missnöjd
- Mycket missnöjd

Vad är du mest nöjd med när det gäller stödet?

(Fritextsvar)

Vad är du minst nöjd med när det gäller stödet?

(Fritextsvar)

Vilket önskemål om stöd har varit viktigast för dig att få hjälp med? (T.ex. översättning av handlingar, kontakt med andra länders myndigheter, råd inför återresa med mera.)

(Fritextsvar)

I vilken grad upplever du att du fått stöd, utifrån det önskemål som du angett under föregående fråga?

- I mycket stor grad
- I ganska stor grad
- Varken stor eller liten grad

Skellefteå 29 januari 2021

- I liten grad
- I mycket liten grad

Hur stor är sannolikheten att du skulle rekommendera MFoF till andra adopterade som önskar stöd vid ursprungssökning?

- Mycket stor
- Ganska stor
- Varken stor eller liten
- Ganska liten
- Jag skulle inte rekommendera MFoF alls

Har du några tips eller synpunkter som kan förbättra vårt arbete med ursprungssökning framöver?
(Fritextsvar)